sahanamvande.com
epaper.sahanamvande.com

సహనం వందే

హైదరాబాద్ | 15-07-2026 బుధవారం | సంపుటి-02 సంచిక : 103 EDITOR: ROHINI

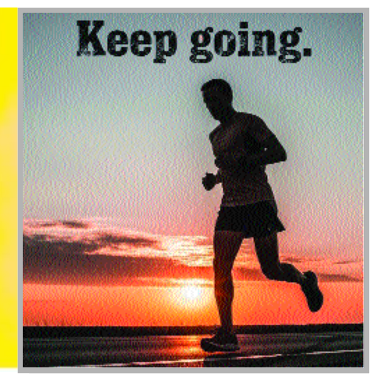

హోటళ్లపై గళం... ఫోనే ఆయుధం

ఆహార అపరిశుభ్రతపై తిరుగుబాటు

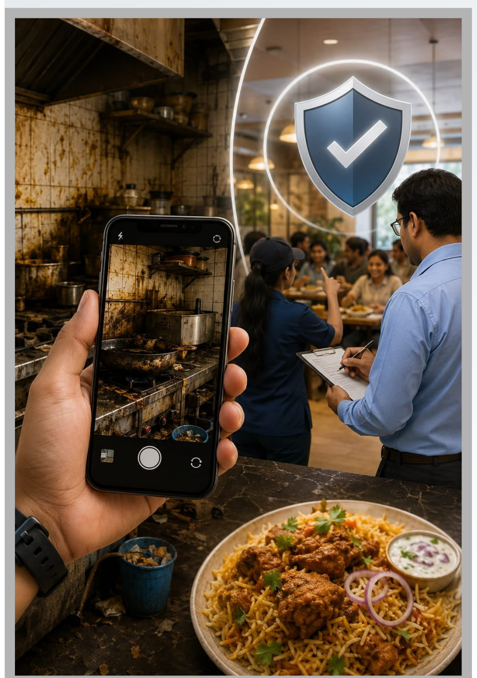

- వినియోగదారుడే విజిలెన్స్ అధికారి
- హోటళ్ల ఆట కట్టించే ఫుడ్ సేఫ్టీ కనెక్ట్
- ఫోన్‌లో ఫోటో తీసి ఫిర్యాదు చేయండి

మీరు ఎంతో ఇష్టంగా ఆరగించే బిర్యానీ వెనుక దాగున్న భయంకరమైన నిజాలు ఎప్పుడైనా గమనించారా? పలకరించే వెయిటర్ల చిరునవ్వుల వెనుక వంటగదిలోని అపరిశుభ్రత, పాచిపట్టిన పాత్రలు మీ ఆరోగ్యాన్ని ప్రమాదంలో పడేస్తున్నాయని మీకు తెలుసా? హోటళ్లలో జరుగుతున్న ఈ అరాచకాలను అరికట్టేందుకు సామాన్యుడి చేతిలోని స్మార్ట్‌ఫోనే ఇప్పుడు శక్తివంతమైన ఆయుధంగా మారింది. వ్యవస్థలో మార్పు కోసం అధికారుల కోసం వేచి చూడకుండా మీరే ఒక ఇన్ఫార్మర్‌గా మారి అసలైన బాధ్యతను నిర్వర్తించాల్సిన సమయం ఆసన్నమైంది. - సహనం వందే, హైదరాబాద్

మన దేశంలో లక్షలాది రెస్టారెంట్లు, క్లౌడ్ కిచెన్లు, చిన్న చిన్న తినుబండారాల స్టాళ్లు ఉన్నాయి. ప్రతి చోటా ఏం జరుగుతుందో తెలుసుకోవడం ఎఫ్ఎస్‌ఎస్ఏఐ అధికారులకు సాధ్యపడే పని కాదు. కొద్దిమంది అధికారులు కోట్లాది మంది వినియోగదారుల భద్రతను పర్యవేక్షించడం అసాధ్యం. అందుకే వినియోగదారులే అధికారులకు కళ్లుగా మారాలని ప్రభుత్వం కోరుకుంటోంది. ఎక్కడైతే అపరిశుభ్రత ఉంటుందో అక్కడే అధికారులు నిఘా పెట్టాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఆయుధంగా మారిన కెమెరా

ఫుడ్ సేఫ్టీ కనెక్ట్ ప్లాట్‌ఫాం ఆహార భద్రతను కాపాడే ఒక వ్యవస్థ. హోటల్ కిచెన్ అపరిశుభ్రంగా ఉన్నా, మురికిగా అనిపించినా వెంటనే మీ ఫోన్ కెమెరాతో ఫోటో తీయండి. ఒక ఫోటో వంద నివేదికలతో సమానం. కళ్ల ముందు కనిపిస్తున్న ముప్పును చూస్తూ మౌనంగా ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. మీ ఫోన్ కెమెరాతోనే మీరు వ్యవస్థలో పెద్ద మార్పును తీసుకురావచ్చు.

ఫిర్యాదు చేసే పద్ధతి

ప్రభుత్వం రూపొందించిన ఫుడ్ సేఫ్టీ కనెక్ట్ పోర్టల్‌లో మీరు ఫిర్యాదు చేయవచ్చు. తీసిన ఫోటోను అప్‌లోడ్ చేసి హోటల్ పేరు, ప్రదేశం వంటి పూర్తి వివరాలను అక్కడ నమోదు చేయాలి. ఎక్కడి నుంచైనా ఫిర్యాదు చేసే వీలుండటంతో హోటల్ యజమానులను వేడుకోవాల్సిన అవసరం ఉండదు. నేరుగా అధికారులకు విషయం చేరవేయడం ద్వారా మీ ఫిర్యాదు వ్యవస్థలోకి వెళ్తుంది.

వేగంగా స్పందించే యంత్రాంగం...

మీరు ఫోటో అప్‌లోడ్ చేసిన మరుక్షణమే ఆ సమాచారం అధికారులకు వెళ్తుంది. ఇది అత్యంత వేగవంతమైన ప్రక్రియ. ఫోటో చూడగానే అధికారులు క్షేత్రస్థాయిలో తనిఖీలకు బయల్దేరుతారు. అరోపణలు నిజమని తేలితే నిబంధనలు ఉల్లంఘించిన వారికి కఠిన చర్యలు తప్పవు. దీనివల్ల ఆహార వ్యాపారాల్లో జవాబుదారీతనం ఆటోమేటిక్‌గా పెరుగుతుంది.

పౌరుల నిఘా కీలకం

ఆకస్మిక తనిఖీలతోనే ఆహార భద్రత రాదని అధికారులు గుర్తించారు. వ్యవస్థలోని లోపాలను కనిపెట్టడంలో పౌరుల భాగస్వామ్యం అత్యంత ముఖ్యం. ప్రమాదకరమైన పద్ధతులను ముందే గుర్తిస్తే పెద్ద ముప్పులను తప్పించవచ్చని ఎఫ్ఎస్ఎస్ఏఐ నమ్ముతోంది. అధికారుల సాధారణ తనిఖీల కంటే పౌరుల నిఘా ఎంతో శక్తివంతమైనదని ప్రభుత్వం స్పష్టం చేస్తోంది.

ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం

బయట తినేటప్పుడు భయపడాల్సిన అవసరం ఇక లేదు. అపరిశుభ్రతపై గొంతు ఎత్తితే వందల మందిని రక్షించవచ్చు. తిండి విషయంలో రాజీ పడకండి. అధికారులు, పౌరులు చేతులు కలిపితేనే మన ఊరి అవుట్‌లెట్లు సురక్షితంగా మారుతాయి. హోటల్ యజమానులు దొరికిపోతామని భయపడి కిచెన్లను శుభ్రంగా ఉంచుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇది వినియోగదారులకు దక్కిన అతిపెద్ద విజయం. మీరు చేసే ఒక్క ఫిర్యాదు వందల మంది ఆరోగ్యానికి రక్షణ కవచంలా మారుతుంది.

ఆయుష్షు ఎక్కువ.. ఆరోగ్యం తక్కువ

ఎక్కువ కాలం బతుకుతున్న మహిళలు

- పురుషులతో పోలిస్తే జీవితకాలం ఎక్కువ
- అనారోగ్యంతో గడుపుతున్న కాలం అధికం
- అనీమియాతో సతమతమవుతున్న స్త్రీ

భారత మహిళల జీవితకాలం పెరుగుతోంది. పురుషులతో పోలిస్తే వారు ఎక్కువ కాలం జీవిస్తున్నారు. ఆయుష్షు పెరుగుదల మెరుగైన వైద్యానికి సంకేతం కావచ్చు. కంటికి కనిపించని అనారోగ్య సమస్యలు మహిళల జీవితాలను దెబ్బతీస్తున్నాయి. మనం గర్వపడే గణాంకాల వెనుక భయంకరమైన నిజాలు దాగి ఉన్నాయి. ఆయుష్షు పెరిగినా ఆరోగ్య నాణ్యత పడిపోతోంది. అసలు మనం ఎక్కడ తప్పు చేస్తున్నామో విశ్లేషించుకోవాల్సిన సమయం ఇది. - సహనం వందే, హైదరాబాద్

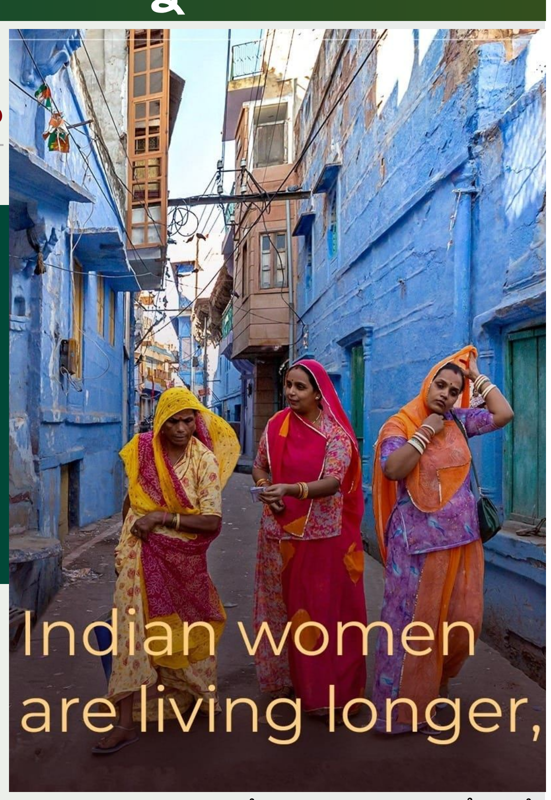

ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ 2021 గణాంకాల ప్రకారం భారత మహిళల సగటు ఆయుష్షు 69 ఏళ్లుగా ఉంది. అదే పురుషుల ఆయుష్షు 65.8 ఏళ్లు మాత్రమే. అంటే పురుషుల కంటే మహిళలు 3.2 ఏళ్లు ఎక్కువ కాలం జీవిస్తున్నారు. ఇది వినడానికి బాగున్నా క్షేత్రస్థాయిలో పరిస్థితి భిన్నంగా ఉంది. వైద్య సదుపాయాలు పెరగడం వల్ల మరణాల రేటు తగ్గుతోంది. అయితే ఆ పెరిగిన ఆయుష్షును మహిళలు ఎంత ఆరోగ్యంగా గడుపుతున్నారనేది ప్రశ్నార్థకంగా మారింది.

ఆరోగ్య కాలంలో అంతరం లేదు

హెల్తీ లైఫ్ ఎక్స్‌పెక్టెన్సీ లెక్కలు వేరే విషయాన్ని చెబుతున్నాయి. మహిళలు కేవలం 58.3 ఏళ్లు మాత్రమే ఆరోగ్యంగా జీవించగలరు. పురుషుల ఆరోగ్యకరమైన జీవితకాలం 58 ఏళ్లుగా ఉంది. మహిళల ఆయుష్షు ఎక్కువగా ఉన్నా ఆరోగ్యంగా బతికే కాలంలో తేడా ఏమీ లేదు. అంటే పెరిగిన ఆయుష్షు కాలమంతా అనారోగ్యంతోనే గడపాల్సిన దుస్థితి నెలకొంది. ఎక్కువ కాలం అనారోగ్యంగా బతకడం ఇప్పుడు మహిళలకు భారంగా మారుతోంది.

అనారోగ్యంతోనే దశాబ్దం

మహిళలు తమ జీవితంలో 10 ఏళ్ల పాటు అనారోగ్యంతో ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఇది పురుషులతో పోలిస్తే 2.7 ఏళ్లు ఎక్కువ. భారత మహిళలు తమ మొత్తం జీవితకాలంలో 15.5 శాతం సమయాన్ని అనారోగ్యంతో గడుపుతున్నారు. పురుషుల విషయంలో ఇది 11.9 శాతం మాత్రమే ఉంది. ఎక్కువ కాలం బతకడం వల్ల ఎక్కువ కాలం అనారోగ్యాన్ని భరించాల్సి వస్తోంది. ఇది సమాజంపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతోంది.

సైలెంట్ కిల్లర్‌గా అనీమియా

ఈ దయనీయ పరిస్థితికి ప్రధాన కారణం అనీమియా. 15 నుండి 49 ఏళ్ల వయస్సు గల మహిళల్లో 57 శాతం మంది రక్తహీనతతో బాధపడుతున్నారు. ఇదే వయస్సు గల పురుషుల్లో రక్తహీనత 25.1 శాతం మాత్రమే ఉంది. పురుషులతో పోలిస్తే మహిళల్లో రక్తహీనత రెట్టింపు స్థాయిలో ఉంది. ఇది కేవలం నీరసం మాత్రమే కాదు, ప్రాణాంతక సమస్యలను కూడా తెస్తోంది. చిన్నప్పటి నుండే సరైన పౌష్టికాహారం అందకపోవడం దీనికి ప్రధాన కారణం.

పని సామర్థ్యంపై దెబ్బ

రక్తహీనత వల్ల రోగ నిరోధక శక్తి పడిపోతోంది. గర్భధారణ సమయంలో మహిళలు తీవ్ర ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. నిరంతరం అలసట వారి పని సామర్థ్యాన్ని దెబ్బతీస్తోంది. ఆయుష్షు పెరిగినా నాణ్యత లేని జీవితం వారిని కుంగదీస్తోంది. ఇంట్లో అందరి ఆరోగ్యం చూసుకునే మహిళలు తమ సొంత ఆరోగ్యం విషయంలో నిర్లక్ష్యం వహిస్తున్నారు. ఈ వివక్ష తరం మారినా ఇంకా కొనసాగుతూనే ఉంది.

మార్పు కోసం అడుగులు

ఆరోగ్యకరమైన వృద్ధాప్యంపై దృష్టి పెట్టాల్సిన అవసరం ఉంది. కేవలం ఎక్కువ కాలం బతకడం కాదు, ఆరోగ్యంగా ఉండటం ముఖ్యం. మహిళల ఆరోగ్యం మెరుగుపడితేనే కుటుంబం బాగుపడుతుంది. పోషకాహారం, ఆరోగ్య పరీక్షలపై మహిళలకు అవగాహన పెరగాలి. ప్రభుత్వం ఆరోగ్య పథకాలను సమర్థవంతంగా అమలు చేయాలి. అప్పుడే ఈ ఆయుష్షు గణాంకాలు నిజమైన సంతోషాన్ని ఇస్తాయి.

యాపిల్ హంగు... డబ్బులు మింగు

ఐఫోన్ 18 ప్రో కొత్త వ్యూహం

- 17 ప్రో కంటే వేగం పెరిగిన చిప్‌సెట్
- కెమెరాలో విప్లవాత్మక మార్పు
- ఆశ పెట్టే మార్కెటింగ్...

పాత ఫోన్ మెరుస్తూనే ఉంది... కానీ కొత్త ఫోన్ కోసం యాపిల్ సంస్థ ఉసిగొల్పుతోంది. సెప్టెంబర్ 8న రాబోతున్న కొత్త ఫోన్ కోసం లక్షలు ఖర్చు చేయడం అవసరమా అనే ప్రశ్న వినియోగదారులను వేధిస్తోంది. సాంకేతిక మార్పుల పేరుతో సామాన్యుడి జేబుకు చిల్లు పెట్టేలా సాగుతున్న ఈ ప్రయాణం వెనుక ఉన్న అసలు రంగును ఇప్పుడు నిశితంగా విశ్లేషించుకుందాం. - సహనం వందే, హైదరాబాద్

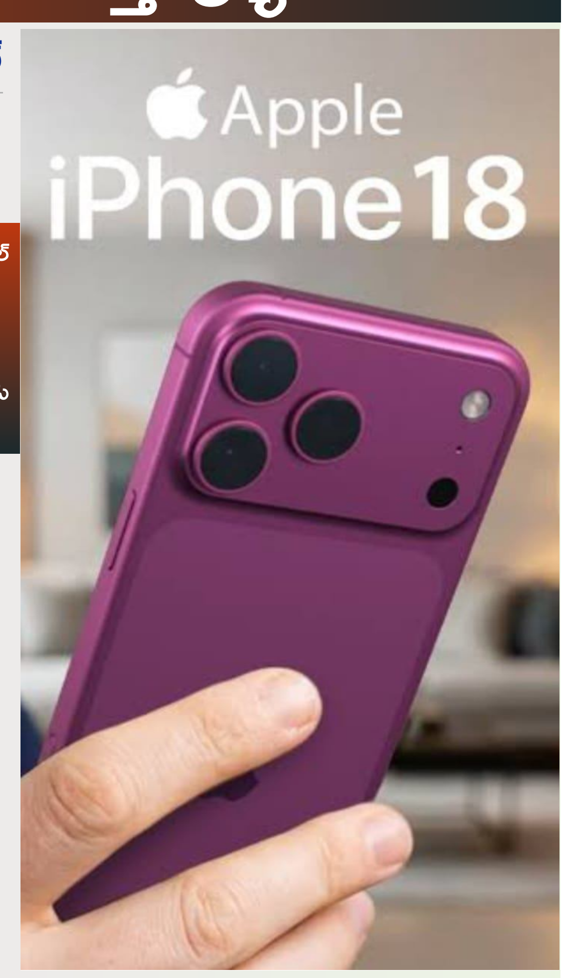

యాపిల్ సంస్థ కొత్త 18 ప్రో ఐఫోన్‌లో 2 నానోమీటర్ల ఏ20 ప్రో చిప్‌సెట్‌ను పరిచయం చేస్తోంది. 17 ప్రోలో ఉన్న 3 నానోమీటర్ చిప్‌సెట్ ఇప్పటికే అత్యంత వేగవంతమైనది. కొత్త చిప్‌సెట్ వల్ల ఫోన్ వేగం కేవలం 15 శాతం మాత్రమే పెరుగుతుందని యాపిల్ చెబుతోంది. ఒక అప్లికేషన్ ఓపెన్ చేయాలన్నా లేదా ఎడిటింగ్ చేయాలన్నా ఈ మార్పు పెద్దగా కనిపించదు. కేవలం ఈ స్వల్ప మార్పు కోసం వేల రూపాయలు వెచ్చించడం ఎంతవరకు సబబో ఆలోచించాలి.

కెమెరా సాంకేతికతలో మాయాజాలం

కెమెరా విషయంలో మెకానికల్ వేరియబుల్ అపెర్చర్‌ను యాపిల్ తీసుకొస్తోంది. ఇది ఫోటో తీసేటప్పుడు బ్యాక్‌గ్రౌండ్ బ్లర్‌ను నియంత్రించేలా రూపొందించారు. పెద్ద డీఎస్ఎల్ఆర్ కెమెరాల తరహాలో దీన్ని మార్చామని చెబుతున్నా ఇది ప్రాథమికంగా ఒక మార్కెటింగ్ జిమ్మిక్కు. మొబైల్ ఫోటోగ్రఫీలో ఇది పెద్ద మార్పుగా కనిపిస్తున్నా సాధారణ వినియోగదారులకు దీనివల్ల పెద్దగా ఒరిగేది ఏమీ ఉండదు.

స్క్రీన్ స్పేస్ పెంచే ప్రయత్నం

డైనమిక్ ఐలాండ్ పరిమాణాన్ని 35 శాతం తగ్గించాలని యాపిల్ నిర్ణయించింది. ఫేస్ ఐడీ సెన్సార్లను స్క్రీన్ కిందకు దాచడం ద్వారా స్క్రీన్ స్పేస్ పెరుగుతుందని సంస్థ వాదిస్తోంది. ఇది వీడియోలు చూసేటప్పుడు కాస్త స్పష్టతను ఇస్తుందంతే. అంతకు మించి డిస్‌ప్లే డిజైన్‌లో విప్లవాత్మక మార్పులు ఏమీ లేవు. పాత మోడల్‌లో ఉన్న డిజైన్ కూడా ఇప్పటికీ అద్భుతంగానే ఉంది.

సొంత మోడమ్‌తో బ్యాటరీ ఆదా

క్వాల్కమ్ మోడమ్‌లను తొలగించి సి-2 మోడమ్‌ను యాపిల్ సొంతంగా తయారు చేస్తోంది. దీనివల్ల బ్యాటరీ ఆదా అవుతుందని శాటిలైట్ ఇంటర్నెట్ వాడుకోవచ్చని చెబుతున్నారు. సిగ్నల్ లేని ప్రాంతాల్లో ఇంటర్నెట్ సదుపాయం కల్పించడం మంచి పరిణామమే. అయితే ఈ ఒక్క సౌకర్యం కోసం భారీ ధర చెల్లించడం ఏ మేరకు సమంజసమో వినియోగదారులు బేరీజు వేసుకోవాలి.

గ్రాఫేన్ కూలింగ్ సిస్టమ్ ప్రాముఖ్యత

ఐఫోన్లు వేడెక్కుతున్నాయని వస్తున్న ఫిర్యాదులకు చెక్ పెట్టేందుకు గ్రాఫేన్ థర్మల్ కూలింగ్ సిస్టం వాడుతున్నారు. ఏఐ ఫీచర్లు వాడేటప్పుడు ఫోన్ చల్లగా ఉండటానికి ఇది సహకరిస్తుంది. ఏఐ ఫీచర్లు ఇప్పటికే ఐఫోన్ 17 ప్రోలో యాపిల్ ఇంటెలిజెన్స్ కింద అందుబాటులో ఉన్నాయి. సాఫ్ట్‌వేర్ అప్‌డేట్ల ద్వారా పాత ఫోన్లను కూడా యాపిల్ కొత్తగా మారుస్తోంది. హార్డ్‌వేర్ కోసం పరితపించడం కంటే సాఫ్ట్‌వేర్ సామర్థ్యాన్ని వాడుకోవడం తెలివైన పని.

ధరల మోతతో మార్కెటింగ్ జిమ్మిక్కు

కొత్త ఫోన్ ధర సుమారు 1,08,000 రూపాయలకు పైగా ఉండవచ్చు. పాత ఫోన్‌ను ఎక్స్ఛేంజ్ చేసినా 50 నుండి 60 వేల రూపాయల భారం సామాన్యుడిపై పడుతుంది. ప్రొఫెషనల్ ఫోటోగ్రాఫర్లు, గేమర్లకు తప్ప ఇది అవసరం లేదు. కేవలం ఆకర్షణకు లోనై కష్టపడి సంపాదించిన డబ్బును వృథా చేసుకోవద్దు. యాపిల్ తీసుకొచ్చే మార్పులు జీవనశైలిని మార్చేవి కావని గుర్తించాలి.